

KRAJOVÉ ODRŮDY OVOCNÝCH DŘEVIN

význam a ochrana

Plody starých odrůd ovocných dřevin jsou rozmanité. Ne-liší se pouze vzhledem, ale i chutí, dobou sklizně, trvanlivostí a dalšími vlastnostmi.

Původní odolné odrůdy bývaly vysazovány i na mezích v polních tratích a pro zpestření výsadeb u místních cest.

Ještě poměrně často se i mimo sady setkáte se zlatými plody moravské jaderničky. Jsou snadno skladovatelné a dobře chutnají již koncem září a v říjnu. Pro svou odolnost byla jadernička oblíbená i jako podnož.

Krajina Vysočiny je krásná, ale klima není přívětivé. Místní podmínky jsou pro mnoho odrůd ovocných dřevin nevhodné, proto naši předkové pěstovali dřeviny schopné zde přežít.

Kolem každého hospodářství býval sádek, nebo několik stromů, které zásobovaly obyvatele ovocem pro dlouhá zimní období. Se změnami v hospodaření a pronikáním nových šlechtěnců se však původní odrůdy vytrácely. Na jejich mizení se podepsala i mrazová kalamita roku 1929. Stromy krajových odrůd vydržely pouze ojedinelé ve starých sadech, na mezích a v zahradách.

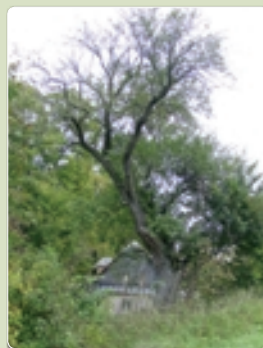
Věky prověřené odrůdy mají mnoho vlastností, které chybí novým, nepřizpůsobeným, odrůdám. Záchrana tradičních dřevin přinese užitek místním lidem a přispěje k obohacení naší krajiny.

Problematikou záchranu krajových odrůd ovocných dřevin na Vysočině se zabývají Agentura ochrany přírody a krajiny, Správa chráněných krajinných oblastí a Odbor životního prostředí krajského úřadu. Spolupracují s odborníky na určování odrůd a mohou poskytnout konzultace při ošetřování starých stromů

Hlavní podmínkou záchranu tradičních odrůd je znalost výskytu starých stromů. Důležitým předpokladem je také shromáždění zkušeností lidí, kteří pamatují tradiční způsoby pěstování a zpracování ovoce.

Hledáme proto kontakty na lidi, kteří o tyto odrůdy pečují, případně o nich vědí. Vždyť staré ovocné stromy jsou poklady, které nenávratně mizí a kterých bychom si, jako dědictví po předcích, měli vážit.

JAK MŮŽETE POMOCI?

Pokud znáte ze svého okolí staré ovocné stromy, poskytněte nám laskavě následující údaje:

- **Kde se strom nachází?** (obec, zahrada č.p., u cesty kam atp.)
- **Přibližné stáří stromu**
- **Druh stromu** (jabloň, hrušeň, švestka...)
- **Vaše adresa nebo jiný kontakt**

Velmi nám pomohou i další informace:

Majitel stromu

Odrůda stromu (i lidový název)

Doba sklizně (který měsíc)

Kvalita plodů

Trvanlivost plodů

Nejlepší způsob využití plodů (konzumace, zavařování, pálení, sušení...)

Údaje zašlete na adresu:

Agentura ochrany přírody a krajiny

Husova 211, 580 01 Havlíčkův Brod

Údaje z území CHKO Žďárské vrchy na adresu:

Správa CHKO Žďárské vrchy

Brněnská 39, 591 01 Žďár nad Sázavou

Údaje z území CHKO Železné hory na adresu:

Správa CHKO Železné hory

Náměstí 317, 538 25 Nasavrky

Tato publikace vznikla s podporou Fondu Vysočiny

Vydalo: Sdružení Krajina, Počítky 3, Žďár n.S.

<http://www.krajina.euweb.cz>, sdruzeni.krajina@seznam.cz

Text: P. Vaněk, M. Daďourek

Foto: P. Vaněk, K. Vejražka

Počet výtisků: 3000 ks

©2003

